
Barcelona 2015

Studietur 4 – 6 november 2015

Forord

Vestregionen er en frivillig samarbeidsallianse. 15 kommuner vest for Oslo deltar i alliansen sammen med Akershus og Buskerud fylkeskommuner. Alliansen fungerer som et nettverk for regionens ordførere og rådmenn og som en samarbeidsarena for felles regionale spørsmål.

Vestregionen anordner årlig en faglig studietur for styringsgruppens deltakere. Turen skal gi ny kunnskap om utvalgte steder i Europa, med fokus på regionale spørsmål som kan sammenlignes og relateres til vår egen regions utfordringer.

Regional utvikling er et av tre prioriterte innsatsområder i Vestregionens samarbeidsplattform. Denne er utgangspunkt for valg av reisemål for studieturene.

Vi valgte i år å besøke regionen Katalonia i Spania. Katalonia har utviklet et omfattende samarbeid mellom regionens 36 kommuner, og er en sterk vekstregion med et spesielt ønske om selvstyre i forhold til resten av Spania.

Vi fikk anledning til å møte representanter for den nyvalgte katalanske regjeringen og forvaltningsorganet Metropolitan Area of Barcelona. Vi fikk også en omfattende orientering om Barcelona bys utviklingsstrategier knyttet til infrastruktur og bydelsutvikling. Gjennom byvandring med lokal guide ble disse prosjekter konkretisert, diskutert og levendegjort på plass.

Selv om ikke alle erfaringer fra Barcelona / Katalonia kan overføres til norske forhold, er mange utfordringer og problemstillinger de samme som for eksempel: Hvordan samarbeide på tvers av forvaltningsnivåer, hvordan organisere og lede komplekse utviklingsprosjekter og hvordan implementere omfattende planverk.

Selv med et tett og omfattende program, ble det tid til erfaringsutveksling mellom deltakerne, og til verdifull refleksjon rundt våre egne utfordringer knyttet til by- og stedsutvikling. Mange av deltakerne var nye i sine roller i egen kommune og dermed også nye representanter i Vestregionen.

Takk til administrasjonen for et godt tilrettelagt program!

30 november 2015

Ann Sire Fjerdingsstad
Leder for Vestregionens styringsgruppe

Innhold

FORORD	2
PROGRAM	4
METROPOLITAN AREA OF BARCELONA OG BARCELONA BY	5
GENERALIDAD DE CATALUNYA	6
PLACA DEL LES GLORIES OG 22@ - SENTRALE OMRÅDER FOR BYUTVIKLING	7
BAKGRUNN: ØKONOMISKE OG POLITISKE FORHOLD	8
DELTAKERE	10

Faglig studietur med Vestregionens styringsgruppe for å ta del av Barcelonas omfattende byutviklingsplaner og erfaringer

Program

<p>Onsdag 4. november</p> <p>12.20 Ankomst Barcelona</p> <p>13.00 Busstur med lokal guide</p> <p>14.15 – 15.15 Lunsj</p> <p>16.00 – 18.00 Besøk AMB</p> <p>18.00 Transfer og innsjekking</p> <p>20.00 Middag</p>	<p>Viktige år I byutviklingshistorien, den politiske situasjonen I byen og regionen, omvisning I området som ble transformert til OL I 1992</p> <p>Restaurant Agua, Passeig Marítim de la Barceloneta, 30,</p> <p>The Metropolitan Area of Barcelona (AMB) Byutvikling I Stor-Barcelona, politiske prosesser, finansiering av byutvikling og infrastruktur, finansiering, konsekvenser av finanskrisen, planlagte og pågående prosjekter</p> <p>Hotel Pulitzer Barcelona, Carrer de Bergara, 8</p> <p>Restaurant Casa Alfonso, Carrer de Roger de Llúria 6</p>	<p>Joanna Thomas</p> <p>Mr. Xavier Tiana, Head of the International Departement</p> <p>Mr. Ramon Torra, General Manager</p> <p>Ms Carlota Rosas International officer</p>
<p>Torsdag 5. November</p> <p>9.00 Avreise hotellet m buss</p> <p>9.30 – 11.00 Glories & 22@</p> <p>11.00 – 12.00 Kaffe og transport</p> <p>12.00 – 14.00 Studiebesøk</p> <p>14.15 – 16.00 Lunsj</p> <p>16.15 – 18.00 Vandrings i Ciudad Vella</p> <p>18.30 Retur Hotell på egen hånd</p> <p>20.00 Middag</p>	<p>Til fots med guide gjennom områdene Glories og 22@ som i dag er under utvikling</p> <p>Generalitat de Catalunya – Catalonias regjering: Den politiske situasjonen i dag, løsrivelsesprosessen, levekår, næringsutvikling, kultur, forholdet til EU mm</p> <p>Til fots - Byutvikling i den eldste delen av Barcelona, sosiale prosjekter, kulturutvikling.</p> <p>Restaurant El National, Passeig de Gràcia, 24 Bis</p>	<p>Joanna Thomas</p> <p>Mr Manuel Manonelles, General director of multilateral & European affairs of the Catalan Government</p> <p>Joanna Thomas</p>
<p>Fredag 6 november</p> <p>08.30 Styringsgruppemøte</p> <p>10.30 Avreise hotell</p> <p>13.00 Fly retur Oslo</p> <p>16.25 Ankomst Oslo</p>	<p>Kunst rett vest 2016; finansiering og valg av vertskommune</p> <p>Buss til flyplassen</p>	<p>Styringsgruppemøte</p>

Metropolitan Area of Barcelona og Barcelona by - regionsutvikling

The Metropolitan Area of Barcelona (AMB) består av 36 kommuner med en befolkning på rundt 5 millioner. AMB startet som en frivillig samarbeidsallianse for å løse felles regionale utfordringer knyttet til transport, vannforsyning og søppelhåndtering. Alliansen ble formalisert i 2011, og er nå et selvstendig politisk og administrativt organ, basert på konsensusavgjørelser blant de deltakende kommuner.

AMB har i dag ansvaret for den overordnede regionsutviklingen med vekt på fysisk og digital infrastruktur, transport, vannforsyning, søppelhåndtering, boligpolitikk, forvaltning av offentlige bygninger, parker, museer og bibliotek, samt for å tilrettelegge for økonomisk vekst. I tillegg bistår AMB den enkelte kommune i deres utviklingsarbeid.

Carlota Rosas, International officer orienterer gruppen om AMB's mål innsatsområder og organisering

AMB ledes av et politisk provinsting der alle ordførere møter en gang pr måned, og har en stemme hver uavhengig av kommunestørrelse. Ordføreren i Barcelona velges alltid som tingets leder. Et av deres viktigste styringsverktøy er The Metropolitan Urban Master Plan. Det overordnede målet for AMB er

"... to transform the metropolitan area into an intelligent city, where the use of new technologies can offer more and better services to citizens in an environmentally, socially and economically sustainable environment".

Barcelona by er inndelt i 10 administrative distrikt som igjen er oppdelt i kvarter/ "barris". Byen har 1,8 mill innbyggere. Barcelona bystyre har ansvaret for byplanlegging, transport, skatteinnkreving, sikkerhet, samt forvaltning av offentlige veier og parker. Bystyret er også ansvarlig for bygging og drift av barnehager, idrettsanlegg, bibliotek og lignende. Årets valg i mai førte til at venstrealliansen fikk ordførervervet.

En engasjert forsamling kommenterte, diskuterte og stilte spørsmål

Nettsted AMB: www.amb.cat

Generalidad de Catalunya - regionens øverste politiske organ

Katalonia er en Spanias 17 autonome regioner, og dekker provinsene (Metropolitan Areas) Lleida, Tarragona, Girona og Barcelona. Sistnevnte er også regionens hovedstad. Katalonia ble godkjent som en politisk og kulturell autonom region i 1979, og består av 947 kommuner. Regionen har 7,5 millioner av Spanias totalt 47 millioner innbyggere.

The Generalitat er regionens øverste politiske organ og består av Parlamentet, Presidentembetet og Regjeringen. Regionen bestemmer selv i saker som gjelder kultur, miljø, kommunikasjon, transport og offentlig sikkerhet, men når det gjelder utdanning, trygd og rettsvesen, må Katalonia underordne seg resten av Spania.

Generalidad de Catalunya er regionens øverste politiske organ

Alle institusjoner og organ knyttet til La Generalitat holder til i Barcelona. Det gjennomføres parlamentsvalg hvert 4 år. Parlamentet består av 135 representanter. Siste valg ble gjennomført den 27. september i 2015. "Ja-listen" (partier arbeider for uavhengighet for Katalonia) og det venstreradikale uavhengighetspartiet CUP fikk til sammen flertall i parlamentet. I uken etter vårt besøk gjennomførte det nye parlamentet vedtak om løsrivelse fra Spania, med en tentativ framdriftsplan på 18 måneder.

Vi møtte Manuel Manonelles som er leder (General director) for avdelingen for "Multilaterale og European affairs" i departementet for "Presidency and Foreign affairs"; et av den katalanske regjeringens 12 departement. Han informerte om resultatet av høstens regionsvalg, den pågående prosessen for løsrivelse av regionen, det historiske bakteppet for denne politikken, regionen næringsprofil og levkår og forholdet til EU med mer.

Deltakere og vertskap utenfor det Katalonska parlamentet i Barcelonas gamleby

Nettsted Generalidad: www.web.gencat.cat

Placa del les Glories og 22@ - sentrale områder for byutvikling

Distriktet Sant Martí strekker seg fra gamlebyen til elven Besós, og representerer de nyeste tiltakene i Barcelonas transformasjon av byen og havnepromenaden. I 1999 ble Diagonal-avenyen forlenget ned til havnepromenaden. I dette distriktet finner vi det nye teknologidistriktet "22@" med sine signalbygg utformet av internasjonalt kjente arkitekter, og restaurerte gamle industribygg. Utviklingsprosjektet er basert på privat kapital (70%), og har stoppet opp som følge av finanskrisen i 2008.

På Glories-plassen, i den nordlige enden av Sant Martí, bygges et nytt knutepunkt i byen. Her møtes metroen, trikk, tog og motorvei (i kulvert) i grønne omgivelser. Knutepunktet skal stå ferdig i 2017, og vil få nye museum, kulturbygg og universitet i sin umiddelbare nærhet. Hensikten med utbyggingen er å skape et levende distrikt der byens innbyggere kan bo, jobbe og studere, og som turister finner attraktivt å oppsøke.

Vår lokale guide kommenterer masterplanen for utviklingen av bydelen Glories og 22@

Ved sjøkanten i enden av Diagonal - avenyen ligger Parc del Fòrum hvor Universal Forum of Cultures som presenterer moderne arkitektur, og Barcelona International Convention Centre er lokalisert.

Også i de eldste bydelene finner det sted en aktiv byfornyelse: Gamle fasader opprettholdes, men fylles med sosialboliger og bygg for andre offentlige formål. Deler av boligkvarter rives for å skape lys, grøntanlegg og gangveier mellom husene. Ikke minst tilrettelegges byen for fotgjengere og syklistene. Deler av ringveien som ble bygget til OL i 1992, rives og/eller endres til lekeplasser og parker.

Til fots med guide for å høre mer om de mange prosjektene vi ble informert om.

Bakgrunn - økonomiske og politiske forhold

Rask voksende økonomi¹

Siden det positive trendsiftet i tredje kvartal 2013, har den spanske økonomien vokst 3.4 % og gjen vunnet 39 % av BNP-tapet fra kriseårene. Med forventet vekstrate vil landet gjenvinne hele tapet innen slutten av 2016.

Tillit: markedets risikovurdering av Spania har gått fra nær total mistillit i 2012 til meget positiv. Risikopremien på spanske statsobligasjoner har falt til rekordlave nivåer. Markedsuroen i forbindelse med gjeldssituasjonen i Hellas hadde en kortvarig negativ effekt på premien, men betydelig mindre enn mange hadde fryktet. Utenlandske investorer skiller mellom Spania og Hellas og fortsetter å øke posisjoner kraftig i alt fra kort- og langsiktige porteføljeinvesteringer til direkteinvesteringer og eiendom.

Høy vekst: Eksterne forhold som lav oljepris og lave rentenivåer bidrar sammen med interne sykliske og strukturelle forhold til veksten. Konsensus for vekstanslagene for 2015 ligger nå på rundt 3.0-3.3 %. Spanske bedrifter er mer optimistiske enn på lenge og privat konsum øker. Offentlig forbruk og investeringer er også økende. Den meget sterke eksportveksten de siste årene har lenge vært hovedmotoren i økonomien, men erstattes nå gradvis av økende intern etterspørsel. Den positive trenden innenfor turistnæringen (som utgjør over 10 % av BNP og sysselsetting) har fortsatt i 2015.

Arbeidsledigheten har falt en god del fra toppnivået over 26 % til ca. 23 % i dag og forventes å nå ca. 20 % i 2016. Mye av fallet erstattes derimot så langt av midlertidige ansettelse. Den spesielt høye spanske ledigheten skyldes særlig kombinasjonen av eiendomsboblen og det dårlige organiserte arbeidsmarkedet. Igangsatte arbeidsmarkedsreformer har bidratt til et tettere forhold mellom produktivitet og lønnsnivå (gjennom bl.a. økt bruk av lokale lønnsforhandlinger) og dette har vært positivt for gjenvinningen av konkurranseevnen og eksportveksten, men har så langt ikke kunnet skape jobber i veldig stor grad pga. de pågående gjeldsnedjusteringene i privat og offentlig sektor. Reformene har dessuten lite å tilby de mange langtidsledige (tre av fem ledige har vært jobbsøkende i mer enn ett år og ca. 1.3 millioner har søkt i mer enn tre år) som bl.a. vil trenge aktive arbeidsmarkedstiltak for å reintegreres i arbeidsmarkedet. Kompetansejusteringen i henhold til etterspørselen i markedet vil uansett ta tid. Den fortsatt høye ledigheten er også hovedforklaringen på det økende økonomiske ulikhetsnivået og fattigdomsvekst.

Balanserte statsfinanser: det faktum at Spania har gjen vunnet tilliten i markedet og blant partnerne i Eurosonen har direkte positive konsekvenser for statens finansieringsevne i form av kraftig reduserte lånekostnader siden 2012. Gitt nedgangstidene har den totale offentlige gjelden derimot vokst lenge og ligger nå rett under 100 % av BNP. Oppsvinget siden 2013 gir nå noe større rom for ekspansive budsjetter, men budsjettbalansen er fortsatt sårbar bl.a. pga. høye trygdeutgifter og fortsatt lave skatteinntekter. Kravene til budsjett disiplin i stabilitetspakten gir heller ikke rom for store offentlige utgiftsøkninger og konsensus for budsjettunderskuddet inneværende år er 4.6 % av BNP og 3.4 % neste år.

Reformtrettighet og valg: ingen store strukturelle reformer forventes gjennomført i valgåret 2015. Krisen har avslørt en lang rekke strukturelle utfordringer i spansk økonomi og mye arbeid gjenstår for å gjøre økonomien mer bærekraftig på sikt.

Annen risiko: En del av de eksterne faktorene (f.eks. lave renter, oljepriser og Euro-kurs) som nå bidrar til spansk vekst er potensielt kortsiktige og få analytikere mener Spania kan opprettholde dagens veksttakt over mange år. Av andre risikofaktorer peker enkelte på uavhengighetsbevegelsen i Katalonia og politisk fragmentering generelt, men dette har så langt i liten grad påvirket markedets oppfatning av spansk økonomi. Utviklingen innenfor ØMU, inkludert Hellas, og andre forhold som kan påvirke Spanias finansieringsevne får pt. mest oppmerksomhet

---

¹ Informasjonen er innhentet fra den norske ambassaden i Madrid oktober 2015.

Spansk politikk

Partido Popular – det konservative Folkepartiet – og statsminister Rajoy er fra 2015 inne i siste år av inneværende regjeringsperiode. Det er skrevet ut nyvalg 20. desember. Regjeringen har nå et absolutt flertall i nasjonalforsamlingen som står i kontrast til en økende politisk fragmentering generelt. Meningsmålinger tilsier potensielt store endringer i det politiske landskapet etter årets valg; inkludert en kraftig svekkelse av de to store partienes (PP og PSOE/sosialdemokrater) langvarige hegemoni. Podemos samler fortsatt proteststemmer, men ser ut til å ha nådd et tak. Det siste halvåret har også partiet Ciudadanos – med politisk utgangspunkt i sentrum-høyre – utfordret de etablerte partiene.

Spania gjennomførte 24. mai regionalvalg i 13 av landets 17 autonome områder og i samtlige av landets mer enn 8000 kommuner. Resultatet bekreftet langt på vei den politiske fragmenteringen og volatiliteten i velgermassen meningsmålingene lenge har vist. PP greide å bevare stillingen som største parti (27%), men tapte sitt absolutte flertall i 8 av de regionale forsamlingene. Resultatet er en solid nedgang fra de 38% de fikk i 2011. PSOE gikk enda litt mer tilbake enn ved det katastrofale valget i 2011 da de havnet på 35% av stemmene, men har styrket sin maktposisjon ved inngåelse av koalisjoner. PP og PSOE er fortsatt «de to store» med samlet over 50 % av stemmene, men resultatene til utfordrerpartiene i mellomklassen – Podemos og Ciudadanos – betyr reell politisk innflytelse for dem og en ny politisk maktbalanse lokalt. Særlig Podemos gjorde det godt i flere autonome områder og spanske storbyer under banneret til ulike lokale valgallianser som bl.a. har dannet nye byregjeringer i Madrid, Barcelona og andre viktige byer.

Den økonomiske krisen har lenge dominert spanske utenrikspolitiske ambisjoner og handlingsrom både tematisk og geografisk med fokus på økonomisk diplomati i utvalgte regioner og vekstmarkeder. Spansk omdømme i utlandet er også prioritert. Bistandsbudsjettet er kuttet med over 70 % siden krisens utbrudd.

Geografisk er Latin-Amerika som tidligere blant de prioriterte områder ikke minst gitt Spanias tunge økonomiske interesser i bl.a. finansnæringen, energisektoren, telekommunikasjon og ingeniørtjenester. Spanias posisjon i EU preges i stor grad av den økonomiske krisehåndteringen og Euro-samarbeidet. Regjeringen Rajoy har også hatt et uttalt mål om å utvikle enda tettere bånd til USA og spille en tydeligere rolle i forhold til fredsprosessen i Midtøsten, men ambisjonsnivået påvirkes av de krevende budsjettforholdene. Spania har videre et ønske om å spille en viktig rolle i deler av Middelhavsregionen, og søker å styrke det økonomiske samarbeidet med BRIC-landene.

Valgkampanjen for medlemskapet i FNs Sikkerhetsråd var høyt prioritert gjennom høsten i fjor og valget av Spania blir tolket som en betydelig diplomatisk seier. I kombinasjon med bl.a. den relativt positive økonomiske utvikling legger dette grunnlaget for noe økende spansk ambisjonsnivå innenfor utenrikspolitikken.

Den tradisjonelt store EU-entusiasmen i Spania har blitt svekket av seks år med økonomisk krise, men er nå igjen stigende i takt med det positive økonomiske taktskiftet. Spanjolene er relativt positivt innstilt til EU-samarbeidet og regjeringen ser tettere økonomisk integrasjon på eurosone-nivå som en nødvendig del av løsningen på Spanias og Europas økonomiske problemer. Rajoy har vektlagt en økonomisk politikk i tråd med anbefalingene fra andre eurosone-land og særlig Tyskland for å gjenvinne tilliten til Spania som en sterk, pålitelig og troverdig EU-partner, samtidig som regjeringen også oppfordrer andre eurosone-land til å ta sin del av ansvaret. Økonomiminister De Guindos mislykkede kandidatur til vervet som president i Eurogruppen tolkes som et betydelig diplomatisk nederlag i Madrid, og befester den spanske oppfatningen om at Spania er underrepresentert på toppnivå i EU-systemet.

Deltakere

<i>Name</i>	<i>Position</i>	<i>Municipality / County</i>
Gunn Cecilie Ringdal	Mayor	Lier
Tore Opdahl Hansen	Mayor	Drammen
Lene Conradi	Mayor	Asker
Ole Kristian Udnes	Dep Mayor	Bærum
Dag Erik Henaug	Dep Mayor	Ringerike
Ann Sire Fjerdingsstad	Mayor	Øvre Eiker
Anette Solli	Mayor	Akershus County
Andreas Muri	Mayor	Svelvik
Linda Aaskjær	Dep. Mayor	Krødsherad
Einar Jørstad	Administration Executive	Lier
Kirsti Aas Olsen	Dep Chief Adm. Officer	Drammen
Lars Bjerke	Chief Administrative Officer	Asker
Erik Kjeldstadli	Chief Administrative Officer	Bærum
Anita Larsen	Chief Administrative Officer	Krødsherad
Tore Isaksen	Chief Administrative Officer	Ringerike
Trude Andresen	Chief Administrative Officer	Øvre Eiker
Tron Bamrud	Chief Administrative Officer	Akershus County
Karl Einar Haslestad	Former Mayor	Sande
Helene Justad	Former Mayor	Lier
Jonn Gunnar Lislelid	Former Mayor	Svelvik
Nina Solberg	CEO	Vestregionen
Kari Engen Sørensen	Project Manager	Vestregionen
Kjetil Axelsen	Project Manager	Vestregionen
Lena Hansson	Project Manager	Vestregionen
Stina Gellein	Coordinator	Vestregionen

Sekretariatet besøkte også Hospital de la Santa Creu – En Art nouveau site og inspirasjonskilde til arbeidet med Kultur og Helse.